

SPRAWOZDANIA

SEMINARE
t. 36 * 2015, nr 4, s. 241-253

SPRAWOZDANIE Z XXVIII SYMPOZJUM LITURGICZNEGO (Łądz nad Wartą, 17 października 2014)

W dniu liturgicznego wspomnienia św. Ignacego Antiocheńskiego, biskupa i męczennika, 17 października 2014 roku, w Wyższym Seminarium Duchownym Towarzystwa Salezjańskiego w Łądzie nad Wartą, odbyło się kolejne XXVIII Sympozjum Liturgiczne pod patronatem Towarzystwa Naukowego Franciszka Salezego i ks. dra Marka Chmielewskiego SDB – Inspektora Pilskiej Prowincji Salezjanów. Tegoroczne spotkanie naukowe przebiegało pod hasłem: *Świadomość eucharystyczna wczoraj i dziś*.

Sympozjum zgromadziło duchownych i świeckich reprezentujących różne ośrodki naukowe, księży kwinkwenistów oraz kleryków przygotowujących się do kapłaństwa z czterech seminariów duchownych. Wzięło w nim udział około 70 osób. Gościem honorowym tegorocznego sympozjum był ks. bp dr Stefan Cichy – emerytowany Biskup Legnicki, członek Komisji do spraw Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów przy Episkopacie Polski, której był przewodniczącym przez dwie kadencje (2001-2011).

Otwarcia konferencji dokonał ks. dr hab. Mariusz Chamarczuk SDB (UKSW), Rektor Wyższego Seminarium Duchownego Towarzystwa Salezjańskiego w Łądzie nad Wartą, po którym organizator przywitał wszystkich przybyłych gości, przedstawił sylwetki naukowe prelegentów oraz wprowadził uczestników w tematykę sympozjum. W pierwszej sesji głos zabrali: ks. prof. UŚ dr hab. Andrzej Żądło na temat: *Wpływ uwarunkowań kulturowych na pobożność eucharystyczną* oraz ks. prof. dr hab. Helmut Sobeczko (UO) na temat: *Pełne, czynne i owocne uczestnictwo w Eucharystii*.

Pierwszy prelegent w swoim wykładzie omówił w skrócie kształtowanie się kultu eucharystycznego na przestrzeni wieków. Początkowo kult ten wyrażał się w szacunku wobec postaci konsekrowanych. Od V wieku były one przechowywane w zakrystiach w tabernakulach z przeznaczeniem na wiatyk dla osób umierających. Tabernakula – jak wskazał prelegent – stały się ogniwem przejścia ku publicznemu kultowi eucharystycznemu w całym Kościele. Momentem przełomowym w jego rozwoju była wypowiedź Soboru Laterańskiego IV o realnej obecności Jezusa Chrystusa w konsekrowanych postaciach. Słuchacze dowiedzieli się, że na jakość kultu eucharystycznego miały wpływ następujące czynniki, zarówno pozytywne, jak i negatywne: ciągle zmieniająca się mentalność wiernych, sytuacja Kościoła, rozumienie liturgii jako *mysterium tremendum* oraz wprowadzenie w XII wieku w Belgii uroczystości Bożego Ciała. To ostatnie stało się pożywką dla natychmiastowego rozwoju w całym Kościele kultu eucharystycznego. Wprowadzono procesje teoforyczne, bractwa eucharystyczne, wystawienia i nawiedzenia Jezusa obecnego w Najświętszym Sakramencie, kongresy eucharystyczne, co trwa i rozwija się do dnia dzisiejszego. Podsumowując swoje wystąpienie, prelegent zakończył istotnym stwierdzeniem, że wszystkie nabożeństwa eucharystyczne winny zgadzać się z liturgią, to znaczy z niej wypływać i do niej prowadzić.

Kolejny prelegent zaprezentował w swoim wystąpieniu możliwość praktycznego zastosowania zaleceń soborowej konstytucji o liturgii *Sacrosanctus Concilium*, która zachęca, aby każdy uczestniczący w liturgii brał w niej udział w sposób pełny, czynny i owocny. Aby się to mogło dokonać, konieczna jest troska duszpasterzy o kształtowanie w wiernych świadomości eucharystycznej począwszy już od samej terminologii (zanika świadomość osobowej obecności Chrystusa w Eucharystii), wyjaśniania jej znaczenia oraz zachęcania w liturgii słowa do jej głębszego przeżywania. Obecni na wykładzie duszpasterze zostali zachęceni do okazywania wraz z wiernymi dziękczynienia Panu Bogu za niezliczone dobrodziejstwa, które od Niego nieustannie otrzymują. Pomocą może być prefacja mszalna, która jest cennym źródłem motywów dziękczynnych. Istotnym elementem pastoralnego oddziaływania na wiernych jest kształtowanie świadomości, że Eucharystia, w której uczestniczą, nie

kończy się wraz z wypowiedzeniem przez kapłana słów rozesłania: „Idźcie w pokoju Chrystusa”, ale trwa i powinna trwać dalej w ich życiu. Wiąże się to z wyrobieniem w sobie habitualnej zdolności polegającej na permanentnej postawie gotowości do radykalizmu życia zgodnego z wolą Bożą według przykazań Bożych. Według prelegenta, pomocą w tym względzie jest Eucharystia, w czasie której wszyscy wierni wraz z hostią składają na patenie swoją wolę.

Po dwóch wykładach był przewidziany czas na dyskusję, który stworzył uczestnikom sympozjum okazję do poruszenia pewnych kwestii pastoralnych związanych z celebrowaniem Eucharystii oraz z pobudzaniem i ożywianiem mentalności eucharystycznej w wiernych. Pojawiły się między innymi wątki dotyczące: używania środków audiowizualnych w czasie liturgii, takich jak smartfony i tablety, sytuacji wyjątkowych związanych z niewystarczającą ilością jednej postaci do spożycia przez celebriansów koncelebrujących Przenajświętszą Ofiarę oraz Komunii Świętej udzielanej niemowlętom w Kościołach wschodnich.

Centralnym momentem sympozjum liturgicznego była uroczysta Eucharystia koncelebrowana pod przewodnictwem Jego Ekscelencji Ks. bpa dra Stefana Cichego, którą odprawił za śp. ks. prof. Adama Duraka, pomysłodawcę, inicjatora i organizatora Łądzkich Sympozjów Liturgicznych. Liturgia została ubogacona przez śpiew chóru seminaryjnego pod dyrekcją ks. Marcina Baławandra SDB.

W drugiej sesji, poobiedniej, głos zabrali: ks. dr Janusz Nowiński SDB na temat: *Teologia Eucharystii w sztuce sakralnej*, ks. dr hab. Erwin Mateja (UO) na temat: *Teologiczna odnowa znaków w Eucharystii*, ks. dr Radosław Błaszczuk SDB: *Liturgia jako ars celebrandi* oraz ks. bp dr Stefan Cichy na temat: *Aktualne prace Komisji Liturgicznej przy Konferencji Episkopatu Polski*. Pierwszy prelegent II sesji w swoim wystąpieniu skupił się na ukazaniu odzwierciedlenia teologii eucharystii w sztuce sakralnej. Ukazał słuchaczom, że świadomość świętości chleba i wina zakorzeniona w mentalności chrześcijan już od pierwszych wieków suponuje szacunek oddawany konsekrowanym podczas Eucharystii świętym postaciom. Przekłada się to również na to, że na przestrzeni wieków dbano, aby – obok piękna sztuki świętyń sakralnych przeznaczonych do sprawowania czynności liturgicznych – troszczono się również o piękną formę wykonania naczyń liturgicznych. Prelegent zaprezentował słuchaczom serię fotografii przedstawiających naczynia liturgiczne należące do tak zwanej kategorii *vasa sacra*. Wśród nich znalazły się między innymi: Pyxis z kości słoniowej z V wieku przechowywane w Berlin State Museums czy szkatułki z przełomu IV i V wieku oraz wiele innych. Na ich przykładzie prelegent ukazał, że naczynia liturgiczne na przestrzeni historii Kościoła zawierały typologię chrześcijańską zarezerwowaną *Corpus Christi*. Wskazał również, że naczynia liturgiczne często były symbolem grobu Pańskiego. Godnym zauważenia według prelegenta był również motyw *dextera Dei* (prawica Boża), który przedstawia krzyż, co wskazuje na motyw ofiarniczy Eucharystii, oraz skierowaną ku górze rękę gotową do błogosławieństwa, którego w czasie każdej Eucharystii udziela wiernym Jezus Chrystus. Na koniec swojego wykładu prelegent zaprezentował teologiczne znaczenie naczyń liturgicznych używanych w Wyższym Seminarium Towarzystwa Salezjańskiego w Łądzie nad Wartą.

Drugi prelegent II sesji w swoim wystąpieniu skupił się na ukazaniu teologicznych znaków obecnych w odnowionej po Soborze Watykańskim II liturgii Eucharystii. Zaproponowany prelegentowi temat okazał się – jak zaznaczył sam mówca – bardzo bogaty. Z tego powodu został potraktowany tylko fragmentarycznie. Wykład mówił o potrzebie formacji eucharystycznej nie tylko u kapłanów, ale również u wiernych, aby wszyscy uczestniczący w Eucharystii posiadali świadomość misterium, w którym biorą udział. Z tego powodu należy mówić o tym, że Chrystus wykonuje swój urząd kapłański poprzez liturgię i to w niej, pod osłoną znaków widzialnych i niewidzialnych, uświęca się Kościół oraz ma miejsce uwielbienie Boga. Prelegent wskazał, że znakowość liturgii dotyczy tych dwóch wymiarów. W liturgii wszystko jest znakiem, gdyż jest ona ze swej natury światem świętych znaków. Sobór Watykański II sugerował odnowę tych znaków, które poprzez wieki przestały być jasne dla człowieka. Prelegent zaprezentował znakową rolę osób celebrujących Eucharystię, czyli zgromadzenie liturgiczne, a w nim osoby, które spełniają funkcje i posługi. Począwszy od Chrystusa – głównego Celebransa, następnie biskupa, prezbitera i diakona. W dalszej części została zaprezentowana znakowa wymowa miejsca sprawowania Eucharystii (ołtarz, miejsce przewodniczenia, ambona) wraz z przedstawieniem ich teologicznego znaczenia. Pod koniec referatu prelegent ukazał teo-

logiczną wymowę niektórych wybranych elementów Mszy świętej, takich jak: procesja, ucałowanie ołtarza, znak krzyża, milczenie, modlitwa wiernych i wiele innych. Prelegent zachęcił słuchaczy, aby wyjaśniali wiernym te znaki liturgiczne oraz dbali o ich poprawność, dzięki której ich uczestnictwo będzie bardziej czynne, świadome i owocne.

Kolejnym prelegentem był ks. dr Radosław Błaszczyk SDB. W swoim wystąpieniu przedstawił zagadnienie *Ars celebrandi*, czyli sztukę celebrowania, które jak zaznaczył swym zasięgiem znaczeniowym po Soborze Watykańskim II obejmuje nie tylko celebransa, ale również wszystkich wiernych uczestniczących w liturgii. Z tego powodu zadaniem duchownych jest umożliwienie wszystkim przeżywającym liturgię – jak zachęca konstytucja soborowa o liturgii *Sacrosanctum Concilium* – uczestniczyć w niej w sposób czynny, świadomy i owocny. Prelegent nie rozwijał tego zagadnienia, gdyż zostało one już omówione przez przedmówców. W dalszej części prelegent zaprezentował *ars presidendi*, które jest częścią *ars celebrandi* i odnosi się tylko i wyłącznie do celebransów. Zostały wymienione i przedstawione negatywne postawy kapłanów przewodniczących liturgii Mszy świętej, które są źródłem zgorznienia wiernych, a nawet osłabienia wiary i związku z Kościołem. Następnie prelegent ukazał potrzebę posiadania przez celebransa podstawowej wiedzy teologicznej, która się przekłada na konkretne zachowania i postawy. W dalszej kolejności wskazał słuchaczom na ważność prawidłowego i pięknego celebrowania najważniejszej tajemnicy wiary, jaką jest Eucharystia, gdyż w czasie jej trwania każdy jej uczestnik ma prawo doświadczyć spotkania z Bogiem oraz doświadczyć przedsmaku liturgii niebieskiej, którą każda Eucharystia ze swej natury zapowiada i do której prowadzi.

Honorowy gość omawianego sympozjum, ks. bp dr Stefan Cichy, zapoznał uczestników z aktualnymi pracami Komisji Liturgicznej przy Episkopacie Polski. Obecnie jej priorytetowym zadaniem jest trwające już spory czas tłumaczenie z języka łacińskiego zatwierdzonego przez Kongregację Dyscypliny i Sakramentów Świętych nowego wydania Mszału Rzymskiego. Obecnie prace zostały przyspieszone. Pozostały jeszcze do zredagowania formularze mszalne Mszy świętych obrzędowych oraz Mszy za zmarłych. Ponadto Komisja Liturgiczna zajmuje się także przeredagowaniem innych ksiąg liturgicznych, między innymi Lekcjonarza oraz Liturgii Godzin. Pierwszy tom Lekcjonarza już drugi rok oczekuje na zatwierdzenie w Kongregacji Dyscypliny i Sakramentów Świętych w Watykanie. Kolejne tomy również są już zatwierdzone przez Konferencję Episkopatu Polski i zostały przekazane do Kongregacji. Jeśli chodzi o księgę Liturgii Godzin, to opublikowano drugie wydanie tomu dodatkowego oraz poprawiony tom wakacyjny zawierający uaktualnienia nowych wspomnień liturgicznych. Drugie wydanie pierwszego tomu zostało wydane, zaś kolejne oczekują na przeredagowanie. Ponadto, została przetłumaczona księga *Obrzędów profesji zakonnej* i przekazana do zatwierdzenia przez Kongregację. Wkrótce ukaże się *Księga Postąg* (lektoratu i akolituatu), której do tej pory w Polsce nie było. Ks. bp Stefan Cichy przypomniał uczestnikom o wydanych przez Konferencję Episkopatu Polski wskazaniach odnośnie do materii Eucharystii i zachęcił, aby je wcielać w życie. Ponadto prelegent zapoznał słuchaczy z obecnie opracowywanymi przez wspomnianą już komisję dwoma dokumentami: *Wskazaniami odnośnie do sprawowania posługi egzorcysty* oraz *Wskazaniami dotyczącymi Mszy świętej sprawowanej w małych grupach*. Ponadto zostały przetłumaczone teksty litanii chryzologicznych. Kolejnym wyzwaniem stojącym przed Komisją Liturgiczną jest przygotowanie tekstów mszalnych liturgicznego wspomnienia bł. Jana XXIII oraz opracowanie *Martyrologium*.

Podsumowania obrad dokonał organizator Łądzkiego Sympozjum Liturgicznego. W swoim finalnym wystąpieniu podziękował wszystkim prelegentom za przybliżenie słuchaczom zaproponowanego tematu. Słowa uznania wyraził wszystkim przybyłym na sympozjum oraz gospodarzom, którzy włożyli wiele wysiłku w przygotowanie tego przedsięwzięcia. Zapowiedział również kolejne przyszłoroczne spotkanie naukowe, które będzie omawiać sakrament pokuty i pojednania. Można żywić nadzieję, że będzie cieszyło się równie wielkim zainteresowaniem w środowisku osób duchownych, jak i świeckich, dla których liturgia jest najważniejszym momentem spotkania z niewidzialnym wszechmogącym Bogiem i Jego miłością miłosierną.

II SYMPOZJUM PEDAGOGICZNE PLACÓWEK OPIEKUŃCZO- WYCHOWAWCZYCH
(Całodobowa Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza im. św. Dominika Savio, Częstochowa,
8 listopada 2014)

Już po raz drugi Całodobowa Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza im. św. Dominika Savio we współpracy z Wydziałem Nauk Pedagogicznych UKSW zorganizowała spotkanie w formule sympozjum. Jego temat brzmiał: *Z opieki w dorosłość. Wychowanie przez usamodzielnienie*. Podobnie jak w roku ubiegłym, adresatami konferencji byli przede wszystkim dyrektorzy, wychowawcy, pedagodzy i inni pracownicy placówek opiekuńczo-wychowawczych, naukowcy zajmujący się tą problematyką, studenci oraz inne osoby zainteresowane tematyką wychowania. Patronat honorowy nad spotkaniem objęli: przełożony Inspektorii św. Jana Bosko ks. Alfred Leja, kierunek pedagogiczny Wyższego Seminarium Duchownego Towarzystwa Salezjańskiego w Łądzie oraz Wydział Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Komitet Naukowy Sympozjum stanowili: prof. UKSW dr hab. Jadwiga Kuczyńska-Kwapisz, prof. dr hab. Irena Kurlak, prof. UKSW dr hab. Barbara Kałdon, ks. prof. UKSW dr hab. Jan Niewęglowski, prof. UKSW dr hab. Anna Fidelus, ks. dr Zbigniew Babicki, dr hab. Barbara Galas.

Wprowadzenia w tematykę sympozjum dokonał ks. insp. Alfred Leja. Podkreślił, że życiowa zaradność i samodzielność wychowanków to jeden z celów, jaki stawiał przed salezjanami – wychowawcami młodych – św. Jan Bosko. Należy na nią patrzeć przez pryzmat celów dalekosiężnych, określonych hasłami: uczciwy obywatel – dobry chrześcijanin.

Część pierwsza konferencji miała charakter teoretyczny. Chodziło o to, by zebrany przedstawić aktualne trendy w naukowym podejściu do zagadnienia samodzielności wychowanków. Dlatego przedstawiono następujące zagadnienia: ks. prof. dr Zbigniew Formella SDB (UPS, Rzym) – *Wychowanie do samowychowania – każdy jest protagonistą własnego rozwoju*; ks. dr Marek Dziewiecki (UKSW, Warszawa) – *Wychowawca – nauczyciel mądrości, wolności i miłości*. Tę część moderowała prof. UKSW dr hab. Anna Fidelus, prodziekan Wydziału Nauk Pedagogicznych UKSW, przy pomocy ks. mgr Tomasza Kościelnego, prorektora WSD TS w Łądzie.

Pierwszym wystąpieniem był referat, który przedłożył ks. prof. Zbigniew Formella, dyrektor Instytutu Psychologii UPS w Rzymie, kierujący katedrą psychologii wychowawczej. Podkreślił, że podstawę każdego systemu wychowawczego powinny stanowić relacje wychowawca-wychowanek, a zatem nie wychowuje instytucja z nawet najdoskonalszymi regulaminami, tylko człowiek – człowieka. Dojrzały wychowawca jest protagonistą samorozwoju wychowanka – umiejętnie towarzysząc mu w drodze, szanując jego indywidualność. Wykorzystuje przy tym grupę rówieśniczą (np. skautową) i metody wychowania przez działanie. Człowiek dzięki procesowi wychowawczemu dochodzi do samodzielności, którą można ujmować w różnych aspektach.

Z nieco innej strony zagadnieniu samodzielności przyglądał się w swoim wystąpieniu ks. dr Marek Dziewiecki, adiunkt UKSW, psycholog, autor ponad 50 publikacji książkowych. Nakreślił, jak Pismo św. ujmuje wychowanie: najlepsze, co można uczynić dla wychowanka, to pomóc mu w rozwijaniu rozumności, wolności i miłości. Bez tego jego droga do samodzielności może skończyć się na manowcach bezrozumności, zniewolenia i egoizmu. Ukazał Jezusa jako tego, który wychowawcę uczy mądrze kochać wychowanka – w sposób dostosowany do jego zachowania. Sam Jezus wspierał szlachetnych, błędów nie akceptował, trwających w błędach twardo pouczał, bronił się przed krzywdzicielami, a tym, którzy potrafili się wznosić na wyżyny miłości, powierzał ważne zadania.

Drużną część sympozjum należała do praktyków pracujących na co dzień z dziećmi i młodzieżą w różnych placówkach wychowawczych bądź mających z nimi styczność w ramach instytucji wsparcia rodziny, poradni czy organizacji pozarządowych. Tę część moderowała również prof. Anna Fidelus, tym razem przy pomocy ks. dra Marka Dziewieckiego.

Tę część rozpoczęła mgr Anna Gajda-Jany ze Stowarzyszenia „Dla Rodziny”, które na zlecenie UM Częstochowa prowadzi Częstochowskie Centrum Wsparcia Rodziny. W referacie pt. *Zagrożenia procesu usamodzielnienia w doświadczeniu Częstochowskiego Centrum Wsparcia Rodziny* ukazała proces formalnego usamodzielnienia wychowanków rodzin zastępczych i placówek pieczy zastępczej od strony pracowników socjalnych i instytucji koordynujących ten proces. Zgadając się

z przedmówcami, że dochodzenie wychowanka do samodzielności stanowi długą i mozolną drogę, zwróciła uwagę na przepis, który mówi, iż proces formalnego usamodzielnienia rozpoczyna się z chwilą przyjęcia wychowanka do placówki. Podzieliła się też refleksjami ze swej wieloletniej pracy, wskazując, że czynnikiem gwarantującym wyższą jakość procesu usamodzielnienia jest wszechstronna współpraca instytucji państwa z rodzinami, placówkami i organizacjami pozarządowymi.

Trudności w usamodzielnianiu wychowanków z niepełnosprawnością intelektualną nakreśliła w swoim wystąpieniu mgr Anna Kościańska z Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej – pedagog specjalny, terapeuta integracji sensorycznej. Przedłożyła referat pt. *Usamodzielnienie wychowanków z niepełnosprawnością intelektualną*. W oparciu o swoją długoletnią współpracę z Polskim Stowarzyszeniem na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym zaznaczyła, że w przypadku wielu takich podopiecznych proces formalnego usamodzielnienia nie stanowi progu ich życiowej zaradności i samodzielności – często jest wstępem do innych form wsparcia, które trwają przez całe ich życie. A zatem są wychowankowie, dla których zakończenie pobytu w placówce pieczy zastępczej nie jest równoznaczne z tym, że sami poradzą sobie w życiu.

Kolejny referent ks. mgr Tomasz Kościelny SDB, pedagog z wieloletnim doświadczeniem w pracy opiekuńczo-wychowawczej i resocjalizacyjnej, do niedawna dyrektor MOW Trzciniec, przedstawił zagadnienie: *Współpraca placówek opiekuńczo-wychowawczych i młodzieżowych ośrodków wychowawczych w procesie usamodzielnienia wychowanków*. Przypomnił, że młodzieżowe ośrodki wychowawcze jako placówki resocjalizacyjne resortu edukacji usamodzielniają swoich wychowanków w oparciu o inne przepisy niż placówki pieczy zastępczej. Na przykładzie metod stosowanych w MOW Trzciniec, m.in. biwaków usamodzielniających i wychowania przez pracę, podkreślił, że dochodzenie wychowanków do samodzielności wybiega poza ramy procesu formalnego usamodzielnienia. Jako że z badań Teresy Kaniowskiej (Ośrodek Rozwoju Edukacji MEN) z 2011 roku wynika, iż ponad 40% wszystkich podopiecznych MOW jest jednocześnie wychowankami pieczy zastępczej, rodzi to specyficzną sytuację usamodzielniania „podwójnych” wychowanków. Dlatego tylko ścisła współpraca wszystkich odpowiedzialnych za proces usamodzielnienia daje rękomię jego większej skuteczności.

Mało jeszcze zagospodarowany teren stanowią projekty, realizowane przez organizacje trzeciego sektora. W interesujący sposób opowiedział o kilku z nich mgr Jarosław Banasiak, socjolog z Fundacji Robinson Crusoe, w wystąpieniu pt. *Proces usamodzielnienia. W poszukiwaniu kompleksowego modelu*. Zaznaczył, że metoda projektów niejako podwójnie usamodzielnia wychowanków, powodując ich aktywne włączenie się w proces usamodzielnienia i dając im do ręki konkretne narzędzia i kompetencje. Jako koordynator tzw. *Wehikułów Usamodzielnienia* wskazał efekty, które daje oformalizowanie procesu usamodzielnienia, z powodzeniem realizowane przez różne fundacje i organizacje pozarządowe.

Po zakończeniu obu sesji miała miejsce dyskusja panelowa, której podsumowania dokonała prof. UKSW dr hab. Anna Fidelus, kreśląc bogatą paletę poruszonej w wystąpieniach problematyki. Wskazała, że wiele z poruszanych problemów można zawrzeć we wspólnym mianowniku teorii inkluzji społecznej.

Symposium – podobnie jak ubiegłoroczne – spotkało się ze sporym zainteresowaniem i zgromadziło przedstawicieli wielu placówek i instytucji. Uczestnicy podkreślali trafność podjętej tematyki, jak również potrzebę kontynuacji częstochowskich spotkań.

Z ramienia gospodarzy animatorem sympozjum był kl. lic. Michał Kupiński, absolwent łódzkiego studentatu pedagogiki resocjalizacyjnej i opiekuńczo-wychowawczej UKSW, obecnie wychowawca i asystent w częstochowskiej placówce socjalizacyjnej, kontynuujący studia pedagogiczne w AJD. Sprawne przeprowadzenie spotkania było możliwe dzięki zaangażowaniu całej miejscowej wspólnoty salezjańskiej na czele z przełożonym ks. Zbigniewem Klisowskim oraz ks. Mirosławem Lonczakiem, dyrektorem placówki.

Podsumowując, warto wyrazić nadzieję, że w przyszłym roku akademickim zostanie zorganizowane kolejne takie sympozjum. Już dziś widać, że aktualnych tematów nie zabraknie na wiele jeszcze tego typu spotkań.

ROZWÓJ CHARYZMATU KS. BOSKO DO POŁ. XX WIEKU
MIĘDZYNARODOWY KONGRES HISTORII SALEZJAŃSKIEJ
(Rzym, 19-23 listopada 2014)

Rok 2015, w związku z 200. rocznicą urodzin św. Jana Bosko, jest dla Rodziny Salezjańskiej jubileuszowym czasem świętowania i dziękczynienia za dar tego wielkiego wychowawcy młodzieży. Przygotowania do rocznicowych obchodów trwały od trzech lat. Zaowocowały licznymi inicjatywami, które w duchowej rodzinie ks. Bosko będą przeżywane w najbliższym czasie.

Jednym z przedsięwzięć Zgromadzenia Salezjańskiego – niejako otwierającym szereg jubileuszowych inicjatyw o charakterze naukowym – był międzynarodowy kongres, który odbył się w Rzymie w dniach 19-23 listopada 2014 r. pod hasłem: *Rozwój charyzmatu ks. Bosko do poł. XX wieku*. Zgromadził on przeszło dwustu przedstawicieli Rodziny Salezjańskiej z całego świata, z ks. Ángelem Fernándezem Artime – przełożonym generalnym salezjanów na czele. Kongres odbywał się w kompleksie „Salesianum” przy domu generalnym salezjanów w Rzymie.

Tematyka poszczególnych dni kongresowych koncentrowała się – zgodnie z założeniami organizatorów – na historii rozwoju charyzmatu ks. Bosko, jednakże każdy dzień poruszał inny jej aspekt. Punktem wyjścia była dzisiejsza sytuacja i realizowanie charyzmatu salezjańskiego na świecie, następnie zaprezentowano referaty związane z historią dzieła salezjańskiego, historią pedagogii salezjańskiej oraz historią duchowości salezjańskiej. Ostatni dzień, podsumowujący całość obrad, był poświęcony zagadnieniu przyszłości charyzmatu salezjańskiego.

Tak wyznaczony plan kongresu był konsekwentnie realizowany przede wszystkim w formie poszukiwań intelektualnych, których owoce goście spotkania mogli poznać dzięki wykładom oraz prezentacjom przygotowanym przez znawców podejmowanych tematów z różnych salezjańskich ośrodków akademickich i naukowych. W gronie prelegentów znaleźli się także Polacy: s. dr Sylwia Ciężkowska (Postulatorka Generalna Córek Maryi Wspomożycielki), ks. prof. Stanisław Zimniak (Salezjański Instytut Historyczny w Rzymie), ks. prof. Tadeusz Lewicki (Papieski Uniwersytet Salezjański w Rzymie) oraz ks. prof. Waldemar Żurek (Katolicki Uniwersytet Lubelski).

W pierwszym dniu obrad, po powitaniu gości przez wikariusza ks. generała ks. Francesco Cereda oraz s. Grazię Loparco, która przedstawiła cel kongresu, głos zabrali: salezjanin – ks. Fabio Attard, salezjanka – s. Anna Rita Cristaino oraz salezjanin – ks. José Pastor Ramirez. W swoich prezentacjach podjęli oni temat *Obecność charyzmatu salezjańskiego w dzisiejszym świecie – znaczenie i wyzwania*. Goście kongresowi mogli zapoznać się z bogactwem charyzmatu salezjańskiego realizowanego przez Rodzinę Salezjańską na całym świecie w różnych formach i kontekstach kulturowych.

Kolejnym punktem programu tego dnia była prezentacja książki *Fonti salesiane*. Po szczególne działy tej publikacji wydanej w 2013 r., która jest antologią tekstów św. Jana Bosko, przedstawili salezjanie: ks. Francesco Motto (źródła historyczne), ks. José Manuel Prellezo (pisma pedagogiczne) i ks. Aldo Girauda (teksty duchowe). Po krótkiej przerwie odbyła się jeszcze jedna prezentacja nowej włoskojęzycznej publikacji – VI tomu zbioru listów ks. Jana Bosko *Epistolario*, którą opracował ks. Francesco Motto.

W drugim dniu obrad kongresowych uczestnicy wysłuchali pięciu prelekcji. W części przedpołudniowej zostały podjęte tematy: *Rozwój obecności i dzieł Salezjanów Księdza Bosko i Córek Maryi Wspomożycielki* (ks. Francesco Motto, Marco Bay i s. Maria Teresa Spiga); *Zmiany polityczne, społeczne, kulturalne, ekonomiczne, religijne, które wpłynęły na sytuację młodzieży* (prof. Mario Belardinelli); *Odpowiedź salezjańska na światowe procesy społeczne, kulturalne, ekonomiczne i religijne od końca XIX w. do połowy ubiegłego wieku* (ks. Bruno Bordignon, s. Grazia Loparco). Natomiast po południu uczestnicy kongresu wzięli udział w wykładach, które odbywały się w kilku grupach. Pośród prelegentów swoje prezentacje przedstawili m.in.: ks. prof. Waldemar Żurek (*Salezjańskie szkoły w Polsce w okresie międzywojennym: odpowiedź na potrzeby społeczne w czasach epokowej przemiany społecznej i kulturalnej*) oraz ks. prof. Stanisław Zimniak (*Charyzmatyczny obraz ks. Bosko i jego dzieła ujęty w pierwszych publikacjach*

o charakterze biograficzno-budującym: „za jego zgodą”). Warto dodać, że prezentacja ks. prof. Żurka spotkała się z dużym odzewem. Uczestnicy zadawali wiele pytań na temat konfliktu między ks. Bronisławem Markiewiczem a przełożonymi salezjanów z Italii.

Trzeci dzień kongresu był w całości poświęcony kwestii pedagogii salezjańskiej. Wystąpienia prelegentów skoncentrowały się na następujących zagadnieniach szczegółowych: *Relacja o pracy salezjanów i Córek Maryi Wspomożycielki na rzecz pedagogii i edukacji w pierwszej połowie XX w.* (prof. Giorgio Chiosso); *Kierunki pedagogicznego działania Zgromadzenia Salezjańskiego i Zgromadzenia Córek Maryi Wspomożycielki* (ks. Michal Vojtáš, s. Piera Ruffinatto); *Studium pedagogii i praktyka wychowawcza w programach formacyjnych Salezjanów i Córek Maryi Wspomożycielki* (ks. José Manuel Prellezo, s. Rachele Lanfranchi). W drugiej – popołudniowej – części spotkania uczestnicy mogli skorzystać z wykładów w różnych grupach. W jednej z nich, która przyciągnęła znaczną liczbę słuchaczy, swoją prelekcję pt. *Oblicze i misja salezjańskiego teatru wychowawczego* zaprezentował salezjanin – ks. prof. Tadeusz Lewicki.

W sobotę 22 listopada wykłady koncentrowały się natomiast na zagadnieniach z teologii duchowości salezjańskiej. Do grona prelegentów organizatorzy zaprosili: ks. Joe Boenziego, który podjął temat: *Franciszek Salezy i wpływ jego duchowości na Kościół XIX stulecia*; ks. Alda Girauda, który zaprezentował wykład pt. *Refleksja o „duchu” ks. Bosko i „ascetyce” salezjańskiej w historii: wkład niektórych najbardziej znaczących autorów*; s. Cettinę Cacciato, która mówiła o *Wierności duchowi ks. Bosko w świetle magisterium Zgromadzenia Córek Maryi Wspomożycielki*. Po południu, w jednej z grup, uczestnicy mogli wysłuchać m.in. ciekawego wykładu salezjanina ks. Luigiego Cameroniego oraz salezjanki s. Sylwii Ciężkowskiej – postulatorów generalnych z ramienia tych zgromadzeń, których wystąpienia poświęcone były tematyce świętości (*Świętość salezjańska w historii: aspekty wyłaniające się z procesów beatyfikacyjnych Salezjanów Księdza Bosko* – pierwsza prelekcja, *Świętość salezjańska w historii: aspekty wyłaniające się z procesów beatyfikacyjnych Córek Maryi Wspomożycielki* – druga prelekcja). Sobotni wieczór zakończyła wspólna modlitwa oraz tradycyjne „słówko wieczorne”. Skierował je do zebranych ks. prof. Stanisław Zimniak, który zaprezentował nową pozycję książkową Stowarzyszenia Miłośników Historii Salezjańskiej pt. *La storiografia salesiana tra studi e documentazione nella stagione posconciliare* (Libreria Ateneo Salesiano, Roma 2014, ss. 773).

Zwienieczeniem kongresu, który zakończył się w niedzielę 23 listopada, były: przedpołudniowa sesja wykładowa, uroczysta celebracja eucharystii i obiad. Na sesji przeprowadzone zostało podsumowanie kongresu. Książd prof. Giorgio Chiosso, odnosząc się do zaprezentowanych tematów oraz aktualnego stanu badań nad recepcją charyzmatu ks. Bosko na świecie, przedstawił referat: *Problemy otwarte i perspektywy kongresu*. Ciekawą konkluzją kongresowych dni było słowo, które skierował przełożony generalny salezjanów – ks. Ángel Fernández Artime. W swoim wystąpieniu podjął temat: *Przyszłość charyzmatu ks. Bosko poczynszy od Soboru Watykańskiego II*. Po zakończonych przedłożeniach goście kongresowi uczestniczyli w uroczystej mszy św., której przewodniczył i wygłosił Słowo Boże kard. Raffaele Farina – salezjanin, emerytowany Archiwista i Bibliotekarz Świętego Kościoła Rzymskiego.

Kongres odbył się w bardzo pozytywnym klimacie stworzonym nie tylko przez ciekawe i dobrze przygotowane wystąpienia naukowe, ale również przez codzienne wspólne modlitwy, uczestnictwo we mszy św., „słówka wieczorne”, spotkania kulturalowe. Szkoda jednak, że w trakcie kongresu nie przewidziano choćby jednego wolnego popołudnia, przeznaczonego na ewentualne wspólne nawiedzenie tych miejsc w Rzymie, w których był ks. Bosko (np. bazylika św. Piotra, bazylika Najświętszego Serca Pana Jezusa). Dodać należy, że międzynarodowy kongres salezjański był na bieżąco komentowany we włoskich mediach katolickich, zwłaszcza w dziennikach „Avvenire” i „L’Osservatore Romano”. Autorzy sprawozdania wyrażają nadzieję, że rozpoczynający się dla Rodziny Salezjańskiej roku jubileuszowy, stanie się inspiracją dla podobnych – tym razem – regionalnych inicjatyw.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
TOWARZYSTWA NAUKOWEGO FRANCISZKA SALEZEGO W ROKU 2014

Działalność TNFS, w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2014, można przedstawić w pięciu kategoriach: sprawy organizacyjne, działalność naukowa, działalność wydawnicza, popularyzacja osiągnięć nauki oraz integracja środowiska naukowego TNFS. Wskazane kategorie wyznaczają strukturę niniejszego sprawozdania.

1. SPRAWY ORGANIZACYJNE

Do najważniejszych działań organizacyjnych w okresie sprawozdawczym należy zaliczyć działalność Władz Towarzystwa oraz sprawy członkowskie.

Walne Zebranie TNFS

Walne Zebranie, które jest najwyższą władzą Towarzystwa, tradycyjnie zbiera się podczas dorocznego zjazdu TNFS. W roku 2014 Walne Zebranie odbyło się w Krakowie w dniach 16-17 maja. VII Zjazd TNFS odbył się w Wyższym Seminarium Duchownym Towarzystwa Salezjańskiego w Krakowie. W piątek 16 maja odbyło się spotkanie integracyjne członków TNFS, natomiast w sobotę 17 maja miała miejsce formalna i naukowa część dorocznego zjazdu.

Sobotnia część zjazdu rozpoczęła się Mszą świętą w kaplicy seminaryjnej, której przewodniczył i homilię wygłosił ks. bp prof. dr hab. Roman Pindel. Po Mszy uczestnicy zjazdu udali się na śniadanie, po którym zebrał się w auli WSD TS, gdzie ks. prof. Henryk Skorowski – Prezes TNFS otworzył formalną część Walnego Zebrania TNFS. Na spotkaniu było obecnych 33 spośród 141 członków TNFS. Ze względu na brak kworum Prezes zarządził przerwę w obradach formalnej części Zjazdu do godzin popołudniowych i zaproponował rozpoczęcie sesji naukowej.

VII Zjazd TNFS jako przedmiot refleksji naukowej wybrał sobie temat *Młodość wobec wyzwań ekologicznych*. Zagadnienie to zostało zaprezentowane w ramach sesji naukowej przygotowanej przez ks. prof. Zbigniewa Łepkę oraz ks. dr. Ryszard Sadowskiego. W ramach sesji wygłoszono sześć referatów: *Etologiczna koncepcja wychowania ekologicznego* – ks. dr hab. prof. UKSW Zbigniew Łepko SDB; *Spór o etykę środowiskową* – dr Anita Ganowicz-Baczyk; *Cnoty i wady środowiskowe w edukacji ekologicznej* – dr Dominika Dzwonkowska; *Ekofilozoficzne elementy chrześcijańskiej promocji życia* – ks. dr Ryszard Sadowski SDB; *Ecologia humana i jej praktyczne realizacje w polskim Kościele* – o. dr Stanisław Jaromi OFM Conv.; *Osoby i inne istoty żywe. Uwagi o etyce ochrony zwierząt* – dr hab. prof. KUL Zbigniew Wróblewski.

Po zakończeniu sesji naukowej odbyła się formalna sesja Walnego Zebrania TNFS. Po stwierdzeniu, że w posiedzeniu bierze udział jedynie 29 spośród 141 zwyczajnych członków TNFS, Prezes ponownie stwierdził brak kworum, jednak – zgodnie z §17 punkt 2 Statutu Towarzystwa – zgromadzeni mogą procedować zwykłą większością obecnych na Walnym Zebraniu członków TNFS, tym samym ks. prof. H. Skorowski rozpoczął formalne obrady.

Podczas tej sesji podjęto następujące uchwały:

- WZ-2014/05/17/1 *W sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego;*
- WZ-2014/05/17/2 *W sprawie podziału zysku;*
- WZ-2014/05/17/3 *W sprawie przyjęcia protokołu Komisji Rewizyjnej TNFS;*
- WZ-2014/05/17/4 *W sprawie przyjęcia sprawozdania z działalności TNFS.*

Ważnym zagadnieniem podjętym przez Walne Zebranie TNFS była kwestia uaktywnienia dużej części członków TNFS, którzy nie biorą udziału w dorocznych zjazdach, nie opłacają składek oraz nie przejawiają żadnych innych form aktywności. Zgromadzeni upoważnili Prezesa, wraz z Zarządem, by dokonał oceny aktywności członków i skierował do tych osób list z prośbą o potwierdzenie woli udziału w działalności TNFS, jeżeli takiej woli nie wyrażą, uzna się to za rezygnację z członkostwa w TNFS.

Posiedzenia Zarządu TNFS

W okresie sprawozdawczym Zarząd TNFS zebrał się czterokrotnie: 18.01.2014 (Łomianki); 15.03.2014 (Warszawa); 16.05.2014 (Kraków) oraz 04.10.2014 (Łomianki).

Do najważniejszych decyzji podjętych na spotkaniu Zarządu w dniu 18 stycznia należy zaliczyć:

1. Ustalenie programu VII Zjazdu TNFS w Krakowie ;
2. Ustalenie programu sesji naukowej pt. Młodzież wobec wyzwań ekologicznych;
3. Przyjęcie do Towarzystwa:
  - Pani dr hab. prof. UKSW Barbary Kałdon
  - Pani dr Barbary Kałdon
  - Pani dr Anety Rayzacher-Majewskiej
  - Pani dr Anny Głusiuk
  - Ks. dr Dariusza Kurzydła.

Marcowe posiedzenie Zarządu TNFS było poświęcone przede wszystkim kwestiom formalnym – podjęto na nim następujące uchwały:

1. Uchwała o rekomendacji przyjęcia sprawozdania finansowego przez VII Zjazd TNFS;
2. Uchwała o rekomendacji przyjęcia sprawozdania z działalności TNFS za rok 2013 przez VII Zjazd TNFS;
3. Decyzja w sprawie publikacji II tomu serii wydawniczej „Biblioteka TNFS”;
4. Uchwała o przyjęciu nowych członków TNFS:
  - Pani dr Beaty Krajewskiej
  - Ojca dr. Piotra Kwiatka OFM Cap;
5. Decyzja Zarządu w sprawie dofinansowania udziału członków TNFS w VII Zjeździe:
  - Spotkanie braterskie zostanie sfinansowane ze środków TNFS;
  - Koszty wyżywienia w sobotę zostaną dofinansowane z kasy TNFS w kwocie 20 zł dla każdego członka TNFS.

Na posiedzeniu Zarządu TNFS w dniu 16.05.2014 podjęto następujące decyzje:

1. Uchwała o przyjęciu nowych członków TNFS:
  - Pana dr. Jacka Janiszewskiego
  - Pani prof. UKSW Barbary Baraniak
  - Pani dr Izabeli Gątarek
  - Pani dr Marii Boużyk;
2. Uchwała w sprawie rekomendacji nowego przełożonego Towarzystwa Salezjańskiego na członka honorowego TNFS.
3. Przeprowadzono dyskusję w sprawie nieaktywnych członków TNFS w celu wypracowania przez Walne Zebranie stanowiska w tej sprawie.

Na posiedzeniu Zarządu TNFS, które odbyło się w dniu 4 października 2014 r.:

1. Podjęto decyzję, że VIII Zjazd TNFS odbędzie się w sanktuarium w Gietrzwałdzie w dniach 15-16 maja 2015;
2. Ustalono warunki finansowe przyszłorocznego Zjazdu TNFS:
  - Koszt noclegu w pokoju 1-osobowym z łazienką wynosi 40 zł/osobę,
  - Koszt posiłków: śniadanie – 15 zł; obiad – 25 zł; kolacja – 15 zł,
  - Ze środków TNFS zostaną pokryte koszty piątkowego spotkania integracyjnego;
3. Ks. Stanisław Chrobak przedstawił program sesji naukowej, która odbędzie się w ramach VIII Zjazdu TNFS. Ze względu na przypadającą w roku 2015 dwusetną rocznicą urodzin św. Jana Bosko, ustalono, że sesja naukowa będzie w całości poświęcona systemowi wychowawczemu św. Jana Bosko;
4. Ustalono, że Prezes skieruje pisma do nieaktywnych członków TNFS z prośbą o potwierdzenie chęci udziału w Towarzystwie. Jeżeli osoby nie potwierdzą chęci udziału w TNFS, uzna się to za rezygnację z członkostwa w Towarzystwie;

5. Przyjęto do TNFS nowych członków:

- Panią dr Barbarę Adamczyk
- Pana dr. Błażeja Kmiećnika;

6. W posiedzeniu Zarządu po raz pierwszy wzięli udział przewodniczący sekcji tematycznych TNFS, których wybrano podczas VII Zjazdu TNFS w Krakowie:

- Sekcja I: NAUK SPOŁECZNYCH – dr hab. Zdzisława Kobylińska

- Sekcja II: NAUK TEOLOGICZNYCH – ks. dr Roman Mazur

- Sekcja III: NAUK HUMANISTYCZNYCH- ks. prof. UKSW dr hab. Zbigniew Łepko;

Zgodnie z §13 p. 4 Regulaminu Zarządu TNFS, doroczne sprawozdanie z działalności Towarzystwa powinno zawierać zbiorczą listę obecności członków Zarządu na jego posiedzeniach. W roku sprawozdawczym 2014 Zarząd TNFS spotkał się pięciokrotnie, obecności na poszczególnych posiedzeniach Zarządu przedstawia poniższa tabela.

	18.01.2014	15.03.2014	16.05.2014	04.10.2014	Łącznie obecny
Ks. H. Skorowski	+	+	+	+	4
Ks. K. Misiaszek	+	+	+	+	4
Ks. R. Sadowski	+	+	+	+	4
Ks. J. Niewęglowski	-	+	uspr.	-	1
Ks. S. Jędrzejewski	+	-	uspr.	uspr.	1
Ks. Z. Łepko	-	+	+	+	3
Ks. J. Mączka	+	+	+	-	3
Łącznie	5	6	5	4	

Zgodnie ze Statutem TNFS (§27 p. 5), w posiedzeniach Zarządu mogą brać udział z głosem doradczym przedstawiciele Komisji Rewizyjnej (KR) oraz Redaktor „Seminare”. Obecność obserwatorów na posiedzeniach Zarządu TNFS przedstawia poniższa tabela.

	18.01.2014	15.03.2014	16.05.2014	04.10.2014	Łącznie obecny
Ks. A. Domaszk KR	+	-	+	+	3
Ks. T. Kołosowski KR	-	-	-	+	3
Ks. K. Niegowski KR	+	-	-	+	2
Ks. J. Gocko „Seminare”	+	+	+	+	4
Pani Z. Kobylińska przewodnicząca I sekcji TNFS				+	1
Ks. R. Mazur przewodniczący II sekcji TNFS				+	1
Ks. Z. Łepko przewodniczący III sekcji TNFS				+	1

Komisja Rewizyjna TNFS na posiedzeniu w dniu 30 kwietnia 2014 r. podjęła uchwałę potwierdzającą, że działalność Towarzystwa w roku 2014 przebiegała zgodnie ze Statutem i Regulaminami oraz w odpowiednim protokole potwierdziła, że nie stwierdzono w tym okresie żadnych nieprawidłowości.

2. SPRAWY CZŁONKOWSKIE

W dniu 31 grudnia 2014 TNFS liczyło 131 członków zwyczajnych. Zauważa się wśród pewnej grupy członków TNFS problem braku identyfikacji z Towarzystwem, co przejawia się najwyraźniej w niskiej frekwencji na dorocznych zjazdach. Nadzieją napawa grono aktywnych osób, które utożsamiają się z ideami chrześcijańskiego humanizmu św. Franciszka Salezego i czują się związane ze Zgromadzeniem Salezjańskim oraz młodzieżowym programem badawczym wyznaczonym przez TNFS.

Szczegóły dotyczące przyjęć nowych członków, aktualnego stanu osobowego TNFS oraz podziału członków naszego Towarzystwa wg różnych kategorii przedstawiają kolejne tabele. Członkowie zwyczajni TNFS w latach 2007-2014.

	Założyciel	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Łącznie
Nowoprzyjęci	21	22	50	8	4	5	12	13	13	148
Zmarli	0	0	0	0	0	-1	0	-2	-2	-5
Rezygnacje	0	0	0	0	0	-1	0	0	-2	-3
Łącznie	21	22	22	8	4	3	12	11	9	140

Liczba członków honorowych naszego Towarzystwa w roku 2014 poszerzyła się o Ks. Ángela Fernández Artime – nowego przełożonego generalnego Towarzystwa Salezjańskiego, który wraz ze swym poprzednikiem są obecnie jedynymi żyjącymi członkami honorowymi TNFS. Członkami wspierającymi są wszystkie cztery polskie inspektorie salezjańskie oraz Wyższe Seminarium Duchowne Towarzystwa Salezjańskiego w Łądzie i Krakowie. W roku sprawozdawczym dwie osoby zrezygnowały z członkostwa w TNFS, a dwóch członków zmarło: śp. ks. prof. dr hab. Józef Marcełi Dołęga (†19 stycznia 2014) i śp. ks. prof. dr hab. Remigiusz Popowski SDB (†15 maja 2014).

Podział członków TNFS wg różnych kategorii (dane zostały przedstawione w oparciu o informację, jakimi dysponował Sekretariat TNFS w dniu 31.12.2014 roku).

Wszyscy członkowie TNFS w roku 2014	140
duchowni	80
osoby zakonne	55
salezianie	47
świeccy	59
mężczyźni	108
kobiety	32
obywatele polscy	139
obcokrajowcy	1
z tytułem zawodowym magistra	13
ze stopniem doktora	59
ze stopniem doktora habilitowanego	19
na stanowisku profesora	34

Zgodnie z informacjami, jakie dotarły do Sekretariatu TNFS, w roku 2014 stopień doktora habilitowanego uzyskał ks. Sylwester Jędrzejewski sdb, natomiast ks. Henryk Stawniak sdb otrzymał tytuł profesora. Cieszymy się i gratulujemy naszym szanownym kolegom kolejnych awansów zawodowych oraz życzymy wielu sukcesów na polu naukowym. TNFS realizuje swoje cele statutowe

w oparciu o fundusze zgromadzone ze składek członkowskich oraz różnego rodzaju dotacji. Wysokość składek członkowskich nie zmieniła się od powstania Towarzystwa i wynosi 30 zł na rok. Wpływy ze składek w omawianym okresie przedstawia poniższa tabela. Stan wpłat odzwierciedla sytuację z dnia 31.12.2014 roku.

	2014
Wpłaty dokonane	70
Wpłaty zaległe	70
Odsetek zaległości	50%
Łączna kwota wpłat	2 100 zł

3. DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA

Podobnie, jak miało to miejsce na poprzednich zjazdach, także VII Zjazd TNFS miał naukowy charakter. W ramach dorocznego spotkania Towarzystwa zorganizowano sesję naukową pt. *Młódzież wobec wyzwań ekologicznych*, podczas której wygłoszono następujące referaty:

- *Etologiczna koncepcja wychowania ekologicznego* – ks. dr hab. prof. UKSW Zbigniew Łepko SDB;
- *Spór o etykę środowiskową* – dr Anita Ganowicz-Bączyk;
- *Cnoty i wady środowiskowe w edukacji ekologicznej* – dr Dominika Dzwonkowska;
- *Ekofilozoficzne elementy chrześcijańskiej promocji życia* – ks. dr Ryszard Sadowski SDB;
- *Ecologia humana i jej praktyczne realizacje w polskim Kościele* – o. dr Stanisław Jaromi OFM Conv.;
- *Osoby i inne istoty żywe. Uwagi o etyce ochrony zwierząt* – dr hab. prof. KUL Zbigniew Wróblewski.

Sesja naukowa zorganizowana w ramach VII Zjazdu TNFS w Krakowie stanowi ciąg dalszy cyklu programowego zatytułowanego *Młódzież i jej świat*, który jest realizowany w ramach badań prowadzonych przez członków TNFS.

Na uwagę zasługują badania przeprowadzone pod patronatem TNFS przez dwóch członków naszego Towarzystwa: ks. dr. Ryszarda Sadowskiego i dr. Bartłomieja Skowrońskiego. Badania dotyczą oferty kulturalnej pocysterskiego klasztoru w Łądzie nad Wartą. Ich celem była ocena dotychczasowej oferty kulturalnej oraz propozycji nowej oferty proponowanej turystom w łądzkim zabytku. W badaniach tych posłużono się metodą sondażu diagnostycznego przy wykorzystaniu ankiety. W czasie od 4 sierpnia do 4 września 2013 roku w badaniach wzięło udział 725 osób, z czego 200 osób stanowią mieszkańcy Łądu i okolic, pozostałe osoby to turyści przybyli do pocysterskiego klasztoru. Samo opracowanie badań miało miejsce w roku sprawozdawczym i pierwsze dwa artykuły prezentujące wyniki badań ukazały się w periodyku naukowym naszego Towarzystwa „Seminare. Poszukiwania naukowe” w tomie 35(2014)3 i 35(2014)4. Druga część badań zostanie opublikowana w naszym czasopiśmie w dwóch pierwszych tomach roku 2015. Na uwagę zasługuje ciekawy pomysł i nowatorskie ujęcie zaproponowane przez autorów. Wiele wskazuje na to, że tego typu badań i na tak dużej próbie badawczej nie przeprowadzano w żadnym z polskich zabytków. Cieszymy się z sukcesu autorów pierwszego projektu badawczego zrealizowanego pod patronatem TNFS przez członków naszego Towarzystwa.

4. DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA

Aktywność wydawnicza Towarzystwa Naukowego Franciszka Salezego koncentruje się przede wszystkim wokół czasopisma „Seminare. Poszukiwania naukowe”. O rosnącym prestiżu, poziomie wydawniczym i rozwoju naszego czasopisma świadczy stale rosnąca liczba osób pragnących publikować na łamach tego periodyku oraz zauważalne umiędzynarodowienie naszego czasopisma. W roku

2014 zwiększono także częstotliwość ukazywania się „Seminare”, które z półrocznika stało się kwartalnikiem.

W ramach powołanej przez TNFS do życia w 2008 roku serii wydawniczej „Biblioteka Towarzystwa Naukowego Franciszka Salezego” ukazał się kolejny jej tom, który nosi tytuł *Młodość w przestrzeni wolności. W poszukiwaniu odpowiedzi na zmiany ustrojowe po roku 1989*. Publikacja ta stanowi podsumowanie dotychczasowego etapu projektu TNFS pt. *Młodość i jej świat*.

5. DZIAŁALNOŚĆ POPULARYZUJĄCA OSIĄGNIĘCIA NAUKI

TNFS popularyzuje osiągnięcia nauki przede wszystkim przez publikacje oraz sympozja, w których upowszechniana jest wiedza z różnych dyscyplin naukowych, szczególnie z zakresu wychowania oraz historii i aktualnej działalności salezjanów w Polsce i na świecie. Dlatego, oprócz publikacji i sympozjów organizowanych bezpośrednio przez TNFS, chętnie obejmujemy patronatem inicjatywy bliskich nam środowisk. W okresie sprawozdawczym TNFS objęło patronatem XXVIII Łądzkie Sympozjum Liturgiczne, które w tym roku przebiegało pod hasłem *Świadomość eucharystyczna wczoraj i dziś*. Sympozjum odbyło się w Wyższym Seminarium Duchownym w Łądzie w dniu 17 października 2014 r. Ponadto, pod patronatem TNFS, 14 czerwca 2014 r. zostało zorganizowane I Łądzkie Sympozjum Pedagogiczne *Współczesne problemy wychowawcze w perspektywie aksjologicznej*.

6. INTEGRACJA ŚRODOWISKA NAUKOWEGO

Konsolidacja i aktywizacja członków TNFS oraz dynamizacja działań ściśle badawczych zdaje się być jednym z głównych zadań, jakie Zarząd TNFS postawił pod dyskusję podczas VII Zjazdu w Krakowie. Uruchomienie sekcji oraz pragnienie większego zaangażowania ze strony znacznej części członków daje nadzieję na realizację interesujących projektów badawczych i dalszy rozwój naszego Towarzystwa.

***

W imieniu Zarządu TNFS pragnę podziękować wszystkim członkom naszego Towarzystwa, którzy swoim zaangażowaniem przyczynili się do aktywnego funkcjonowania Towarzystwa Naukowego Franciszka Salezego w roku 2014.

Ks. Ryszard Sadowski SDB
Sekretarz TNFS